

शासकीय कर्मचारी आणि इतर कर्मचारी यांना
दिनांक १ जानेवारी १९९१ पासून सुधारित
दराने महागाई भत्ता वेणे.

महाराष्ट्र शासन

वित्त विभाग

शासन निर्णय, क्रमांक मभवा-१११/३६/सेवा-१०
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२, दिनांक ११ एप्रिल १९९१.

पहा.—(एक) शासन निर्णय, वित्त विभाग क्रमांक मभवा-११८६/३९४/सेवा-१०, दिनांक १८ ऑगस्ट १९८६.
(दोन) शासन निर्णय, वित्त विभाग क्रमांक मभवा-११९०/७८/सेवा-१०, दिनांक १ डिसेंबर १९९०.

शासन निर्णय

केंद्र शासनाच्या धर्तीवर राज्य शासकीय कर्मचाऱ्यांना दिनांक १ जानेवारी १९९१ पासून सुधारित दराने महागाई भत्ता देण्याचा प्रश्न शासनाच्या विचाराधीन होता. शासन आता असा आदेश देत आहे की, ज्या राज्य शासकीय कर्मचाऱ्यांना महागाई भत्ता अनुज्ञेय आहे अशा पूर्णकालिक शासकीय कर्मचाऱ्यांना दिनांक १ जानेवारी १९९१ पासून खालील तक्त्यामध्ये दर्शविलेल्या सुधारित दराने महागाई भत्ता मंजूर करण्यात यावा:—

देय कालावधी	सुधारित वेतनश्रेणीमधील मूळ वेतन	दरमहा महागाई भत्याचा दर
दिनांक १ जानेवारी १९९१ पासून पुढे	(एक) रुपये ३,५०० पर्यंत (दोन) रुपये ३,५०१ ते ६,००० पर्यंत (तीन) रुपये ६,००० हून अधिक	.. ५१ टक्के. .. ३८ टक्के परंतु दरमहा कमीत कमी रुपये १,७८५. .. ३३ टक्के परंतु दरमहा कमीत कमी रुपये २,२८०.

टीप.—(१) वरील दराने महागाई भत्याची रक्कम परिणित करताना सुधारित वेतनश्रेणीमधील फक्त मूळ वेतन विचारात घेण्यात यावे. विशेष वेतन, प्रतिनियुक्ती वेतन, विशेष भत्ता किंवा इतर कोणत्याही नावाने वेतनात समाविष्ट होणारी कोणतीही जास्तीची रक्कम विचारात घेण्यात येऊ नये. परंतु महाराष्ट्र नागरी सेवा (सुधारित वेतन) नियम, १९८८ नुसार अनुज्ञेय असलेली तदर्थे वेतनवाढ, तसेच शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्रमांक वेपुर-१२८८/५७९/सेवा-१०, दिनांक १४ ऑक्टोबर १९८८ नुसार अनुज्ञेय असलेली कमाल वेतनोत्तर वेतनवाढ यांच्या रक्कमा शासन परिपत्रक, वित्त विभाग, क्रमांक वेपुर-१२९०/प्र.क्र. १३/सेवा-१०, दिनांक १२ फेब्रुवारी १९९० मध्ये खालासा केल्याप्रमाणे मूळ वेतनाचा भाग समजून महागाई भत्याची परिणामाना करण्यासाठी विचारात घेण्यात याव्यात.

(२) महागाई भत्याची रक्कम परिणित करताना ५० पैसे किंवा त्याहून अधिक पैशांत येणारी रक्कम पुढच्या रुपयाशी पूर्णांकित करण्यात यावी व ५० पैशांहून कमी असलेली रक्कम दुर्लक्षित करण्यात यावी.

२. शासन असाही आदेश देत आहे की, जे कर्मचारी रु. ३,५०० पर्यंत सुधारित वेतनश्रेणीमधील मूळ वेतन घेत आहेत, त्यांना सुधारित दराने महागाई भत्ता रोखीने देण्यात यावा. परंतु जे कर्मचारी रु. ३,५०० हून अधिक मूळ वेतन घेत असतील त्यांना त्यांच्या बाबतीत या आदेशानुसार देय होणारी महागाई भत्याची अतिरिक्त रक्कम, शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्रमांक मभवा-११९०/४४४/सेवा-१०, दिनांक १९ सप्टेंबर १९९० मधील तरतुदीनुसार रोखीने न देता, ती त्यांच्या भविष्यनिर्वाह निधी खात्यामध्ये जमा करण्यात यावी आणि सदरहू रक्कम संबंधित कर्मचाऱ्यांच्या भविष्यनिर्वाह निधी खात्यात जमा करावयाची ही रक्कम वेतन देयकासोबत जोडलेल्या भविष्यनिर्वाह निधी अनुसूचीमध्ये स्पष्टपणे लाल शाईने दाखवावी.

३. ज्या कर्मचाऱ्यांना अंशदानात्मक भविष्यनिर्वाह निधी योजना लागू आहे, अशांच्या बाबतीत रु. ३,५०० हून अधिक मूळ वेतन घेणाऱ्या कर्मचाऱ्यांची महागाई भत्याची अतिरिक्त रक्कम त्या निधीमध्ये जमा करण्यात यावी. मात्र शासनाकडून त्याबाबतीत कोणतेही अनुशंप अंशदान दिले जाणार नाही.

४. महाराष्ट्र कोषागार नियम, १९६८ मधील नियम २७० शिथिल करून शासन असा आदेश देत आहे की, महागाई भत्याची थकबाकीची रक्कम एप्रिल १९९१ किंवा त्यानंतरच्या मासिक वेतन देयकामध्येच काढण्यात यावी. आहरण व संवितरण अधिकाऱ्यांनी नियमित वेतन देयकात थकबाकीच्या रकमेची एक वेगळी बाब म्हणून राजपत्रित अधिकारी आणि अराजपत्रित कर्मचारी या सर्वांसाठी वेतन देयकाच्या आतील बाजूस स्तंभ ३ मध्ये व बाहेरील बाजूस

बाब क्र. ४ मध्ये मागणी करावी. दिनांक १ जानेवारी १९९१ नंतर शासकीय कर्मचाऱ्यांची एका कार्यालयातून/विभागातून दुसऱ्या कार्यालयात/विभागात बदली झाली असल्यास दिनांक १ जानेवारी १९९१ पासून नवीन कार्यालयात बदली होण्याच्या तारखेपर्यंतची थकबाकीची रक्कमसुद्धा नवीन कार्यालयानेच काढावी. यासाठी संबंधित कार्यालयाने, जुन्या कार्यालयाकडून रक्कम काढली नसल्याचे प्रमाणपत्र मागवून घ्यावे व नंतरच संपूर्ण कालावधीसाठीची मागणी करावी. कोणत्याही परिस्थितीत थकबाकीसाठी पुरवणी देयक सदर करण्यात येऊ नये.

५. शासन असाही आदेश देत आहे की, परिच्छेद १ अन्वये मंजूर करण्यात आलेला महागाई भत्ता अनुदानप्राप्त शैक्षणिक संस्थांच्या प्राथमिक, माध्यमिक शाळांमधील पूर्णकालिक शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी तसेच कृषि विद्यापीठे व कृषितर विद्यापीठे व त्यांना संलग्न असलेली महाविद्यालये यांमधील शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी तसेच वर (एक) मध्ये नमूद केलेल्या शासन निर्णयाच्या परिच्छेद ६ मधील इतर कर्मचारी यांनाही अनुज्ञेय राहील. तसेच महात्मा गांधी समृति रुणालय, मुंबई यांच्या कर्मचाऱ्यांनाही सदरहू आदेश लागू होतील.

६. महाराष्ट्र जिल्हा परिषदा व पंचायत समित्या अधिनियम, १९६१ (सन १९६२ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ५) मधील कलम २४८ च्या परंतुकान्वये प्रदान केलेले अधिकार व त्यासंबंधातील इतर सर्व अधिकार यांचा वापर करून शासन असा आदेश देत आहे की, ज्यांना संबंधित विद्यमान आदेशानुसार महागाई भत्ता अनुज्ञेय आहे अशा जिल्हा परिषदांच्या पूर्णकालिक कर्मचाऱ्यांना वरील आदेश योग्य त्या फेरफारासह लागू करण्यात यावेत.

७. शासन असाही आदेश देत आहे की, विद्यापीठ अनुदान आयोगांच्या वेतनभानानुसार सुधारित वेतनश्रेणीमध्ये वेतन घेणारे शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी यांना देखील वरील आदेश लागू करण्यात यावेत.

८. शासन असाही आदेश देत आहे की, हा महागाई भत्ता अंशकालिक कर्मचारी व नैमित्तिक कामगार यांना अनुज्ञेय असणार नाही.

९. शासन असाही आदेश देत आहे की, जर नगरपालिकांनी त्यांच्या सुधारित वेतनश्रेणीमधील वेतन घेणाऱ्या कर्मचाऱ्यांना वरील महागाई भत्ता देण्याचे ठरविले तर शासकीय आदेशान्वये विहित केलेल्या किंवा करण्यात येणाऱ्या तत्वानुसार व शर्तीनुसार असलेल्या दरांप्रमाणे सदर नगरपालिका अनुदानास पात्र ठरतील.

१०. ज्या कर्मचाऱ्यांनी असुधारित वेतनश्रेणीमध्ये वेतन घेण्याचा विकल्प दिला आहे त्यांचे बाबतीत सुधारित दराने महागाई भत्त्याची रक्कम परिगणित करताना त्यांचे दिनांक १ जानेवारी १९८६ चे असुधारित वेतनश्रेणीमधील मूळ वेतन व त्यावर दिनांक १ जानेवारी १९८६ रोजी अनुज्ञेय असलेला महागाई भत्ता व तदृथं महागाई भत्ता (मिळत असल्यास) आणि अंतरिम वाढ १ व २ आणि २० टक्के तदृथं वाढ (किमान रु. ७५) (जर ते आजतागायत घेत असतील तर) मिळून होणारी एकूण रक्कम विचारात घेण्यात यावी. मात्र हाप्रमाणे परिगणित केलेल्या महागाई भत्त्याच्या रकमपैकी, असा कर्मचारी सुधारित वेतनश्रेणीत वेतन घेऊ लागल्यावर शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्रमांक वेपुर-१२८८/५८९/सेवा-१०, दिनांक २१ ऑक्टोबर १९८८ च्या परिच्छेद ८ प्रमाणे करावयाच्या वसुलीबरोबर २० टक्के तदृथं वाढीवर घेतलेल्या महागाई भत्त्याचीही वसुली करण्यात यावी. मात्र २० टक्के तदृथं वाढीच्या वरीलप्रमाणे निघणाऱ्या वसुलीस मुंबई उच्च न्यायालयाच्या नागपूर खंडपीठाने रिट पिटीशन क्रमांक २९२४/१९८८ मध्ये स्थगिती दिली असल्याने, पुढील आदेशापर्यंत अशी वसुली करण्यात येऊ नये.

१२. वरील आदेश, अनुदानप्राप्त स्थानिक संस्थांच्या तसेच सर्व संबंधित संस्थांच्या व्यवस्थापनांच्या निदर्शनास संबंधित विभाग प्रमुखांनी आणून द्यावेत आणि या आदेशानुसार कर्मचाऱ्यांना हा महागाई भत्ता दिला जाईल याची खात्री करून घ्यावी. महागाई भत्त्यापोटी देय होणारे सहायक अनुदान शासनाने वेळोवेळी मंजूर केलेल्या सहायक अनुदानाच्या नियमानुसार असेही त्यांनी व्यवस्थापनांना कळवावे.

१३. शासकीय कर्मचाऱ्यांना अनुज्ञेय असलेल्या महागाई भत्त्यामुळे येणारा खर्च हा, त्यांचे वेतन व भत्ते यासंबंधीचा खर्च ज्या लेखा शीर्षखाली खर्ची घालण्यात येतो, त्याच लेखा शीर्षखाली खर्ची घालण्यात यावा. अनुदान-प्राप्त संस्था, नगरपरिषदा व जिल्हा परिषदा यांच्या कर्मचाऱ्यांच्या बाबतीत, संबंधित प्रमुख लेखा शीर्षखालील ज्या उप लेखा शीर्षखाली त्यांच्या सहायक अनुदानाबाबतचा खर्च खर्ची घालण्यात येतो, त्या उप लेखा शीर्षखाली हा खर्च खर्ची घालण्यात यावा.

१४. सर्व विभाग प्रमुख, सर्व जिल्हा परिषदांचे मुळ्य कार्यकारी अधिकारी आणि कृषि विद्यापीठांचे व कृषितर विद्यापीठांचे कुलसचिव यांनी याबाबत होणारा जादा खर्च आठमाही/नऊमाही सुधारित अंदाजपत्रक तयार करताना विचारात घ्यावा.

१५. सुधारित वेतनश्रेणीमधील वेतनाच्या निरनिराळ्या रकमांवर सुधारित दराने अनुज्ञेय होणाऱ्या महागाई भत्याची रक्कम दर्शविणारा शीघ्रगणक, अशा आदेशासोबत जोडण्याची पद्धत बंद करण्याचा निर्णय घेण्यात आलेला आहे. त्यामुळे या आदेशासमवेत कोणताही शीघ्रगणक जोडण्यात आलेला नाही.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

सौ. भंगला मं. कौरगांवकर,
शासनाच्या उप सचिव.

प्रति—

महालेखापाल-१ (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र, मुंबई.
महालेखापाल-२ (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र, नागपूर.
महालेखापाल-३ (लेखापरीक्षा), महाराष्ट्र, मुंबई.
महालेखापाल-४ (लेखापरीक्षा), महाराष्ट्र, नागपूर.
अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई.
निवासी लेखापरीक्षा अधिकारी, मुंबई.
राज्यपालांचे सचिव.
मुख्य मंत्र्यांचे सचिव.
सर्वं मंत्री आणि राज्यमंत्री यांचे स्वीय सहायक.
मंत्रालयीन सर्वं विभाग.
सर्वं विभागीय आयुक्त.
मंत्रालयाच्या सर्वं विभागांवालील विभाग प्रमुख व कार्यालय प्रमुख.
*प्रबंधक, उच्च न्यायालय (मूळ शाखा), मुंबई.
*प्रबंधक, उच्च न्यायालय (अपील शाखा), मुंबई.
*सचिव, महाराष्ट्र लोकतेवा आयोग, मुंबई.
*सचिव, महाराष्ट्र विद्यानंडळ सचिवालय, मुंबई.
*प्रबंधक, लोक आयुक्त व उप लोक आयुक्त यांचे कार्यालय, मुंबई.
*सहसंचालक, ऑल इंडिया इन्स्टिट्यूट ऑफ लोकल सेल्क-गवर्नर्मेंट, मुंबई.
विकास व सेवायोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई (२० प्रती).
प्रामाणिकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई (२० प्रती).
नगरविकास विभाग, यूटी-१०, मंत्रालय, मुंबई (२० प्रती).
कृषि व पदुम विभाग (२० प्रती).
सहकार व वस्त्रोदयोग विभाग (२० प्रती).
आदिवासी विकास विभाग (२० प्रती).
सिनियर रिसर्च ऑफिसर, पे रिसर्च युनिट, भारत सरकार, वित्त मंत्रालय (व्यय विभाग), खोली क्र. २६१, नांवी लांक, नवी दिल्ली.
संचालक, लेखा व कोषागारे, मुंबई.
मुख्य लेखा परीक्षक, स्थानिक निधी हिंसेब, मुंबई.
उप मुख्य लेखा परीक्षक, स्थानिक निधी हिंसेब, मुंबई/पुणे/नागपूर/औरंगाबाद/नाशिक/अमरावती.
जिल्हा लेखापरीक्षा अधिकारी, स्थानिक निधी हिंसेब, महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी, जिल्हा अहमदनगर.
जिल्हा लेखापरीक्षा अधिकारी, स्थानिक निधी हिंसेब, कोकण कृषि विद्यापीठ, दापोली, जिल्हा रत्नागिरी.
जनसंकरक अधिकारी, मंत्रालय, मुंबई.
सर्वं जिल्हा परिषदांचे मुख्य कार्याकारी अधिकारी.
सर्वं जिल्हा परिषदांचे मुख्य लेखा व वित्त अधिकारी.
विकास संचालक, महाराष्ट्र राज्य, पुणे (२५ प्रती).
उच्च विकास संचालक, महाराष्ट्र राज्य, पुणे (२५ प्रती).
कला संचालक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई (४० प्रती).

*पत्रावारे

१९९१ चा क्रमांक

महिती व मार्गदर्शनाकरिता प्रत रद्वाना.

शासकीय मध्यवर्ती मध्यालय, मुंबई

संचालक, तंत्र विकास, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई (१०० प्रती).
संचालक, तांत्रिक प्रविक्षण, छारा—तंत्र विकास संचालक, मुंबई (२५० प्रती).
सर्वं विभागीय विकास उप संचालक (प्रत्येकी १० प्रती).
सर्वं विभागीय तंत्र विकास उप संचालक (प्रत्येकी १० प्रती).
सर्वं जिल्हा परिषदांचे विकासाधिकारी.
आयुक्त, महानगरपालिका, नागपूर.
प्रशासकीय अधिकारी, परिचय महाराष्ट्रातील नगरपालिका विकास मंडळे (पुणे/कोल्हापूर/सोलापूर या महानगरपालिकांची विकास मंडळे यांसह).
मुख्य अधिकारी, सर्वं नगरपालिका.
कार्यकारी अधिकारी, कॉन्टॉनमेंट बोर्ड, बाडकी/दहू रोड/देवळाली/अहमदनगर.
सर्वं जिल्हा कोषागार अधिकारी.
संचालक, आदिवासी कल्याण, महाराष्ट्र राज्य, नाशिक (१० प्रती).
संचालक, समाजकल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे (१० प्रती).
संचालक, आदिवासी संशोधन व विकास संस्था, महाराष्ट्र राज्य पुणे.
आदिवासी विकास आयुक्त, नाशिक.
सर्वं विभागीय समाजकल्याण अधिकारी.
अपर आयुक्त, आदिवासी उपयोजना, नाशिक/नागपूर.
सर्वं समाजकल्याण अधिकारी, वर्ग-१.
सर्वं आदिवासी कल्याण अधिकारी.
सर्वं प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिकत आदिवासी विकास प्रकल्प, कुलसचिव, महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी, जिल्हा अहमदनगर.
कुलसचिव, मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी.
कुलसचिव, पंजाबरावा कृषि विद्यापीठ, अकोला.
कुलसचिव, कोकण कृषि विद्यापीठ, दापोली, जिल्हा रत्नागिरी.
कुलसचिव, मुंबई विद्यापीठ, मुंबई.
कुलसचिव, पुणे विद्यापीठ, पुणे.
कुलसचिव, नागपूर विद्यापीठ, नागपूर.
कुलसचिव, मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद.
कुलसचिव, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर.
कुलसचिव, अमरावती विद्यापीठ, अमरावती.
कुलसचिव, श्रीमती नाथीबाई दामोदर ठाकरसी महिला विद्यापीठ, मुंबई.
अधीक्षक, वेतन पथक, सर्वं जिल्हे.
विकास निरीक्षक, बृहन्मुंबई (उत्तर, दक्षिण व पश्चिम विभाग).
सर्वं कन्याशाळा निरीक्षिका.
सर्वं जिल्हांचे वरिष्ठ लेखा परीक्षक (विकास विभाग).
विकास अधिकारी, बृहन्मुंबई महानगरपालिका.
संचालक, नगरपालिका प्रशासन, मुंबई.
सर्वं प्रादेशिक संचालक, नगरपालिका प्रशासन.
वित्त विभागातील सर्वं कार्यासाठे.
निवड फाईल, वित्त विभाग—सेवा-१०.